

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА СУСПІЛЬСТВА

STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND SOCIETY

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

12 грудня 2023 р.
December 12, 2023

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА СУСПІЛЬСТВА

STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND SOCIETY

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

12 грудня 2023 р.
December 12, 2023

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
“Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій та суспільства”**

УДК 33
ББК 65

Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій та суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 12 грудня 2023 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2023. 55 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій та суспільства” з:

Вінницький технічний фаховий коледж

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Державний податковий університет

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Запорізький національний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Київський національний університет будівництва і архітектури

Львівський національний університет імені Івана Франка

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Полтавський державний аграрний університет

Український державний університет науки і технологій

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Хмельницький національний університет

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти, технологій та суспільства.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: педагогічних наук; економічних наук; юридичних наук; психологічних наук; біологічних наук; технічних наук; географічних наук; фізичного виховання та спорту.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб’єктів підприємницької діяльності.

**ЗМІСТ
CONTENTS**

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES	6
<i>Бойко Л. М.</i> АКАДЕМІЧНА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ОНЛАЙН	6
СЕКЦІЯ 2. ЮРИДИЧНІ НАУКИ SECTION 2. LEGAL SCIENCES.....	8
<i>Карпенко Р. В.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРИТЯГНЕННЯ ДО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	8
<i>Потапчук В. О.</i> ПРАВО НА ДОСТУП ДО СУДУ ЯК ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД	10
СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ SECTION 3. ECONOMIC SCIENCES	12
<i>Волкова Н. І., Кривоніс Ю. М.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ	12
<i>Волошина А. В., Роман І. Ю.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	15
<i>Козлов В. П.</i> НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПЕНСІОНЕРІВ В УКРАЇНІ	17
<i>Лесюк В. С.</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	20

Однією з ключових аспектів важливості права на доступ до суду є його роль у забезпеченні рівності перед законом. У судовій системі всі громадяни повинні мати рівні можливості захисту своїх прав і інтересів. Надання кожному громадянину можливості вести справу перед судом допомагає забезпечити взаємну повагу прав та обов'язків кожного члена суспільства. За допомогою судових інстанцій громадяни можуть вирішувати конфлікти, визначати правовий статус та захищати себе від можливих зловживань.

Важливість права на доступ до суду також виявляється в його ролі у забезпеченні справедливості та правопорядку в суспільстві. Судова система є важливим інструментом для вирішення конфліктів, встановлення відповідальності та надання компенсацій потерпілим. Через судовий процес громадяни отримують можливість довести свою правоту та забезпечити відшкодування за завдані їм збитки. Це стимулює дотримання законів та встановлення порядку в суспільстві.

Право на доступ до суду має важливе значення для забезпечення прозорості та відкритості судової системи. Громадяни, маючи можливість брати участь у судових процедурах, можуть переконатися у справедливості та об'єктивності рішень. Це допомагає уникнути виникнення враження про корупцію та неправомірність в судовій системі. Прозорість судових процесів сприяє відновленню довіри громадян до правосуддя та зміцнює легітимність судових органів.

Право на доступ до суду в контексті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод виявляється необхідним і визначальним елементом судової системи. Воно забезпечує ефективний механізм захисту прав і свобод громадян, гарантує прозорість та справедливість судового процесу, сприяє рівноправ'ю перед законом і підтримує ідеї правової демократії. Дотримання цього права національними державами є важливим аспектом їхнього зобов'язання перед міжнародними стандартами прав людини і визначає важливий напрямок розвитку правового простору в сучасному світі.

Отже, важливість права на доступ до суду неможливо переоцінити. Цей принцип є фундаментальним для будь-якої правової системи, яка має за мету захист прав та свобод громадян. Шляхом надання можливості кожному оскаржувати рішення, отримувати компенсацію та відстоювати свої права перед законом, право на доступ до суду сприяє стабільності, справедливості та демократії в суспільстві. Забезпечення цього права є необхідною умовою розвитку правової держави та гарантує захист прав людини на всіх рівнях.

Список літератури

1. Case of Bellet v. France judgment № 23805/94 of 04 December 1995. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-57952>
2. Справа “Трегубенко проти України” № 61333/00 від 02.11.2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/980_355
3. Ясельська Н. Особливості розуміння сутності права на доступ до правосуддя. Юридичний вісник. Одеса: Гельветика. 2021. № 3. С. 193-200.

УДК 336.74

Волкова Н. І.

к. е. н., доцент,

доцент кафедри фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,

Кривоніс Ю. М.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Вступ. Банки в сучасних умовах акумулюють значний інвестиційний потенціал і мають виключні можливості по використанню цього потенціалу на потреби кредитування своїх клієнтів. Однак при проведенні кредитних операцій виникають ризики, основним з яких є ризик неповернення клієнтами запозичених коштів. Тому банки повинні формувати і реалізувати кредитну політику, яка направлена на зниження кредитних ризиків та збалансування кредитного портфеля.

Актуальність теми викликана тим, що кредитні операції банку є найбільш доходними, а доходність банківського сектора впливає на стан фінансового ринку країни. Тому дослідження основних тенденцій формування та реалізації кредитної політики комерційних банків є важливим з точки зору недопущення зростання рівня ризикованості кредитних операцій і підтримання якості кредитного портфеля на високому рівні.

Аналіз останніх досліджень. Питання сутності кредиту, кредитної політики банку розглянуті у працях таких науковців, як М. Дубина, В. Коваленко, О. Мінця, С. Шкарлета. Однак в сучасних кризових умовах (пандемія, військове вторгнення росії) виникає необхідність дослідження особливостей політики банків у сфері кредитування.

Метою роботи є визначення основних тенденцій формування та реалізації кредитної політики комерційних банків України.

Виклад основного матеріалу. Політика Національного банку України щодо оптимізації банківської системи направлена на припинення функціонування банків, які не виконують встановлених економічних нормативів діяльності. В результаті станом на 01.10.2023 р. кількість банків в Україні склала 63 установи, що на 14 установ менше у порівнянні зі станом на 1.01.2018 р. (77 банків). Негативним моментом є те, що частка чистих активів банків державної власності

за 2023 рік зросла на 3,2 відсоткових пунктів до 53,3% в результаті переходу в державну власність системно важливого Сенс Банка (липень 2023 р.) [1].

Результати аналізу динаміки кількості банків і чистих кредитів клієнтам банків України за 2018 -2023 рр. представлені в таблиці 1. Аналіз показав, що корпоративне кредитування у 2019 р. скоротилося на 57 млрд грн (на 12,1%) в результаті того, що декілька великих компаній залучили значні кредитні ресурси за кордоном. Чисті гривневі кредити фізичним особам зросли за 2019 р. на 25,5% у порівнянні з 2018 р.

У 2020 р. почалося зростання кредитування суб’єктів господарювання і сума кредитів склала 432 млрд грн (зростання на 17 млрд грн, або на 4,1%). Чисті гривневі кредити підприємствам почали зростали у III–IV кварталах 2020 р. після того, як відбулося скорочення кредитування в I-II кварталах 2020 р. з причини поширення захворюваності на коронавірус. Найбільшими темпами зростали суми кредитів, які надавали приватні та іноземні банки [2].

**Таблиця 1. Динаміка кількості банків і чистих кредитів клієнтам банків
за 2018 -2023 рр.**

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р. (3 кв.)
1. Кількість діючих банків у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	77	75	73	71	67	63
2. Чисті кредити суб’єктам господарювання(млрд грн)	472	415	432	540	529	495
3. Чисті кредити фізичним особам (млрд грн)	114	143	149	200	134	149

Джерело: Систематизовано на основі [2].

Для 2020 р. характерним є різке загальмування зростання чистого кредитного портфеля фізичних осіб (гривневого), що пов’язано з суттєвими карантинними обмеженнями в I півріччі 2020 р. Зростання відбулося всього на 6 млрд грн, або на 4,2% у порівнянні з 2019 р.

З II півріччя 2020 р. почав зростати попит на іпотечні кредити і темпи їх зростання значно перевищували темпи зростання споживчих кредитів. У порівнянні з 2019 р. середньомісячні обсяги нових кредитів у 2020 р. зросли більше ніж у 2 рази.

Значне зростання кредитування суб’єктів підприємництва спостерігається у 2021 р. – на 108 млрд грн, або на 25%. Однак, у 2022 р. та за 3 квартали 2023 р. об’єми кредитування суб’єктів господарювання скорочувалися: на 11 млрд грн у 2022 р. (2,04%) та на 34 млрд грн за 3 квартали 2023 р. (6,43%).

Популярною серед корпоративних клієнтів банків є програма “Доступні кредити 5-7-9%”. Найбільша частка кредитів за цієї програмою належить